

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji . . .	2,55 zł.
Z odnośnieniem i w agencjach . . .	2,65 "
Na pocztę, już z odnośnieniem . . .	2,80 "
Kwartalnie w ekspedycji . . .	7,65 "
Na pocztę już z odnośnieniem . . .	8,67 "
Strajki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu — — części kwoty abonamentowej. — —	

OGŁOSZENIA:

od wiersza 6-cio lam. lub jego miejsca 15 gr. w dziale ogłoszeniowym, od wiersza mm. 3 lam. lub jego miejsca 40 gr. w dziale redakcyjnym. Z zagranicy 100% drożej. Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9. przed poł.

Sobota: Mikołaja
Niedziela: 2 adw. Ambrożego

CHOJNICE, niedziela dnia 7. grudnia 1930 r.

Słońca wschód 7 57 zachód 15 45
Kiełczyca wschód 15 36 zach. 8 47

Więści o krótkiej treści

Marszałek Piłsudski nie wchodzi ani do Sejmu ani do Senatu

Marszałek Józef Piłsudski podpisał w dniu 3 bm dwa oświadczenia mocą których zrzeka się mandatu, uzyskanego do Sejmu i mandatu uzyskanego do Senatu

Proces eks—dyktatora

Frankfurter Ztg — donosi z Kowna iż proces sądowy przeciw b. prezesowi ministrów Waldemarowski rozpocząć się ma 12 bm

Akt oskarżenia zarzuca podsądnemu, iż na po przednio sprawowanym urzędzie dopuścił się on wykroczeń służbowych

Zażeganie strajku w angielskim przemyśle węgł
Londyn — Konferencja delegatów górniczych odrzuciła propozycję strajku ogólnego we wszystkich kopalniach angielskich 230 głosami przeciwko 200

Sądu pruskie uwalniają bluźnierców

Berlin — Sensacyjny proces o bluźnierstwo przeciwko malarzowi berlińskiemu Grossowi, który w swoim czasie namalował obraz, przedstawiający ukrzyżowanego Chrystusa w masce gazowej zakończył się ponownie uwolnieniem oskarżonego, ponieważ sąd nie dopatrzył się bluźnierstwa, lecz jedynie cech walki z zgrozą wojny

Prokurator wniósł o rewizję wyroku do sądu Rzeszy w Lipsku

Strasna katastrofa samochodowa

W pobliżu Sztokholmu wyrócił się samochód. Nastąpił wybuch rezerwoaru z benzyną, przy czym paląca się benzyna oblała pobliski domek który w kilkanaście sekund stanął w płomieniach. Szofer zabity został na miejscu a pasażer jest ciężko poparzony

W domu ogarniętym pożarem, spalił się mały chłopiec

Wybuch amunicji

Rio de Janeiro — W miejscowości Porto Nuovo w stanie Minas Geraes nastąpił wybuch amunicji i materiału wojennego, należącego do b. oddziałów powstańczych — Z pod gruzów wydobyto 20 zabitych — Liczba ofiar dochodzi podobno do 40 osób

Eksplozja i pożar zbiorników nafty

Nowy Jork — W zakładach Standart Oil Company w Brooklinie nastąpiła eksplozja i pożar 19 zbiorników nafty i terpentyny — Pożar został opanowany — Szkody obliczają na przeszło milion dolarów

Rokowania polsko — litewskie

Potwierdzają się wiadomości, że rząd litewski wyraził zgodę na propozycję rządu polskiego co do bezpośrednich rokowań w dwu sprawach; uregulowania nieporozumień granicznych oraz unormowania żegluga na odcinkach rzecznych granicy

Katastrofa samolotowa

Lwów — W lesie na terenie gminy Podciemne powiatu lwowskiego spadły wskutek zderzenia dwa samoloty 6-go pułku lotniczego we Lwowie — Wskutek katastrofy zabity został podporobserwator Zbytkiewicz — Rany odnieśli podporobserwator Wyszomirski i pilot plutonowy Barczyk — Ocalał sierżant Dębiński

Wykrycie „kompanji szturmowej“ hitlerowców

Z Wrocławia donoszą, że policja aresztowała w miejscowości Jäschkowitz 350 hitlerowców w pełnym umundurowaniu polowym i uzbrojeniu, którzy ukrywali się w zamku właściciela dóbr rycerskich von Oelffenda — Aresztowani należą do tzw kompanji szturmowej partji hitlerowców Kompanji tej towarzyszył oddział sanitariuszy W czasie poszukiwań policja wykryła w mlynie zamkowym wielki magazyn broni i amunicji — Aresztowanych odstawiono samochodami do przeydzium policji wrocławskiej — Nad ranem policja aresztowała właściciela zamku von Oelffenda znanego ze swej działalności antyrepublikańskiej w czasie puczu Kappa

Nowy gabinet prem. Sławka

Warszawa — P Prezydent Rzplitej podpisał dnia 4 bm dekret następujący:

Do Pana Walerego Sławka w Warszawie
Mianuję Pana prezesem Rady Ministrów —
Równocześnie na wniosek Pański mianuję Broni sława Pierackiego, podsekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych — ministrem; Sławomira Felicjana Składkowskiego, generała brygady — ministrem spraw wewnętrznych, Augusta Zaleskiego — ministrem spraw zagranicznych, Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego — ministrem spraw wojskowych; Czesława Michalowski, prokuratora Sądu Okręgowego w Warszawie — ministrem sprawiedliwości, dr Sławomira Czerwińskiego — ministrem wyznań religijnych i oświecenia publicznego, dr Leona Janta — Polczyńskiego — ministrem rolnictwa, Aleksan-

dra Prystora — ministrem przemysłu i handlu inżyniera Alfonsa Kuehna — ministrem komunikacji, Mieczysława Kuehna — ministrem komunikacji dywizji — ministrem robót publicznych, dr Stefana Hubickiego, podsekretarza stanu w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej — ministrem pracy i opieki społecznej, dr Leona Kozłowski prof Uniwersytetu Jana Kazimierza — ministrem reform rolnych, inż Ignacego Boenera — ministrem poczt i telegrafów, oraz poruczam kierownictwo Ministerstwem Skarbu Ignacemu Matuszewskiemu, posłowi nadzwyczajnemu i ministrowi pełnomocnemu drugiej klasy

Warszawa, dnia 4 grudnia 1930 roku

Prezydent Rzplitej (—) Ignacy Mościcki
Prezes Rady Ministrów (—) Walery Sławek

Program prac Sejmu

Ustalone otwarcie Sejmu na skutek dekretu P Prezydenta Rzplitej pozwala mówić o przypuszczalnym kierownictwie pracami Sejmu w roli Marszałka b. premiera Świątalskiego — Trzech wice-marszałków wybierze Sejm z łona Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem, mianowicie; Jana Piłsudskiego, b. min. spraw Cara, który obecnie ma zająć się specjalnie sprawą zmiany konstytucji oraz p. Polakiewicza który zajmie się sprawą samorządu — Dwóch dalszych wice-marszałków Sejmu wystawią stronnictwa opozycyjne

Otwarcie kadencji Sejmu nastąpi we wtorek o godzinie 12 w południe — Obradom inauguracyj-

nego posiedzenia Sejmu przewodniczyć będzie jeden z trzech najstarszych posłów, najprawdopodobniej wice-min ks Zongolłowicz

Ta sama ceremonia odbędzie się w 4 godziny później w Senacie

Pierwsze cztery posiedzenia Sejmu poświęcone będą sprawom formalnym i odczytaniu dekretów p Prezydenta Rzplitej — Odczytanie samych dekretów zajmie kilka godzin czasu

Następną sprawą będzie preliminarz budżetowy na rok 1931—32 — w sprawie którego okspose wygłosi min Matuszewski poczem projekt odesłany zostanie do Komisji budżetowej

Przesilenie gabinetowe we Francji

Paryż — W głosowaniu przeprowadzonym na posiedzeniu senatu, rząd Tardieu został obalony 147 głosami przeciwko 139

Paryż — Premier Tardieu złożył prezydentowi prośbę o dymisję gabinetu

Upadek gabinetu Tardieu spowodowany został głównie skutkami wielkiego skandalu finansowego, który wybuchł na tle bankructwa dwóch banków francuskich, zwłaszcza banku Oustric, w który to skandal zawikłany był również minister

sprawiedliwości — Pozatem w aferę zawikłanych jest dwóch dalszych członków gabinetu

Tardieu, który w izbie deputowanych zdołał przekonać posłów i zwyciężył po długiej debacie w senacie nie zdołał uzyskać większości

Jak mówią w kuluarach parlamentu, Poincare, który w czasie debaty w senacie starał się nie dopuścić do upadku gabinetu pośrednicząc często pomiędzy senatorami, miał oświadczyć, że w żadnym wypadku nie przyjmie ewentualnej propozycji tworzenia nowego rządu

Zamach na konsulat polski w Hamburgu

Hamburg — W nocy na 5 bm o godzinie 10 wybito kamieniami oraz petardą szyby w konsulacie polskim w Hamburgu w gabinecie konsula — Uciekających w różne strony na rowerach 6 zama chowców zauważył policjant z odwachu, odległego o 100 metrów od gmachu konsulatu — Policjant ów, usłyszawszy detonację, wyszedł na ul. celem zbadania przyczyny huk — Przed domem znalazł gilzę od petardy i butelkę z wodą ze znakiem Hackenkreutz i napisem Grossdeutschland erwache oraz kamienie — Zamach miał miejsce w chwili, gdy konsulostwo Himmelstierna znajdowali się w gabinecie — Należy przypomnieć, że jest to już drugi wypadek wybicia szyb w tutejszym konsulacie polskim w roku bieżącym

Niesłychana interpelacja niemiecka przeciw Polsce

Berlin — Frakcja niemiecko — narodowa zgłosiła w Reichstagu interpelację w sprawie mniejszości niemieckiej na Górnym Śląsku — Interpelacja zarzuca rządowi Rzeszy, że nie domagał się zwołania sesji nadzwyczajnej Rady Ligi i żąda ograniczenia praw mniejszości polskiej w Niemczech do zakresu odpowiadającego prawom mniejszości niemieckiej w Polsce — Również w sprawie ratyfikacji polsko — niemieckiej umowy lik-

widacyjnej interpelacja domaga się ażeby rząd Rzeszy nie tylko odmówił podpisania, ale niezwłocznie wystąpił z wnioskiem o unieważnienie uchwały Reichstagu, wyrażającej zgodę na umowę W końcu interpelacja wzywa rząd do zorganizowania Grenzschtuzu dla ochrony wschodnich granic niemieckich, oraz wdrożenia kroków na podstawie art 19 paktu Ligi celem podkreślenia rozszczeń niemieckich w stosunku do obszarów, odstąpionych Polsce

Pogotowie policyjne na Śląsku niemieckim

Biuro Wolffa donosi z Opola, że na Górny Śląsk niemiecki wysłane zostały większe oddziały pogotowia policyjnego — Według informacji prasy, chodzi tu o 9 oddziałów po 100 ludzi każdy które mają być rozlokowane w poszczególnych miejscowościach G Śląska — Pierwszy oddział przybył do Oleśna

Dodatek 15 proc do uposażeń będzie nadal wypłacony

Ze źródeł miarodajnych informują nas, że w przygotowanym przez rząd projekcie ustawy skarbowej obejmującej budżet państwa na rok 1931-32 przewidziane jest wypłacanie w dalszym ciągu funkcjonariuszom państwowym i emerytom 15 procent dodatku do uposażeń miesięcznych w ciągu całego roku budżetowego

CHOJNICE I POWIAT

Chojnice, dnia 6. grudnia 1930 r.

Porządek nabożeństw w farze

Niedziela 7 grudnia
7,30 Roraty z nauką polską
8,45 nabożeństwo niemieckie
10,30 suma z polskim kazaniem
12,15 Msza św
15 Różaniec i zgromadzenie Żywego Różańca
Poniedziałek Święto Niepokal Poczęcia Najśw Marji Panny
7,30 Roraty z nauką polską Komunia generalna Sodalicji Żeńskiej
8,45 nabożeństwo niemieckie
10,30 suma z polskim kazaniem
12,45 Msza św
15 nieszpory polskie
15,30 Nabożeństwo sodalicyjne; przyjęcie nowych Dzieci Marji

Program Akademii Miesiąca Pomorza

w niedzielę dnia 7 grudnia o godzinie 5 po południu w auli gimnazjalnej
1 Orkiestra gimn.: Chopin, Polonez A-dur
2 Słowo wstępne
3 Deklamacja a) Dębicki, Ty mi szumisz, polskie morze; b) Swinarski, Pomorze
4 Wykład p sędziego Karnowskiego. Udział Pomorza w walkach o wolność
5 Lutnia. a) Nowowiejski, Pieśń Pomorza, b) Nowowiejski, Bałtyk
6 Orkiestra gimn. Fantazja z opery Trubadur
7 Wykład p prof Hoffmanna. Znaczenie gospodarcze posiadania dostępu do morza i własnego portu
8 Orkiestra gimn. Marsz Nowowiejskiego
9 Śpiew ogólny. Nie rzucim ziemi
Bilety po 0,20, 0,50 i 1 zł

Datki na hydroplany bojowe złożyli:

Prezes Sądu Okr. Juńskiego w imieniu sędziów i prok 218 zł
Tow. Powst. i Wojaków 33,45 zł
Urzednicy pocztowi U P Chojnice I 70 zł
Za datki dotychczas złożone Komitet Wykonawczy składa najserdeczniejsze podziękowanie prosząc o dalsze popieranie dążeń komitetu. Pieniądze należy kierować do rąk p. nac. U. P. p. Cwiejkowskiego

Zebranie Polek

Przy licznie zgromadzonych członkiniach otwiera zebranie p szamb. Sikorska, witając przybyłą hr. Zamoyską, córkę generała Z. Wita ją jako wielką patriotkę, fundatorkę i niestrudzoną działaczkę, na niwie społecznej tu na tej ziemi kaszubskiej, w polskim starostwie, które dla celów jedy nie germanizacyjnych, kiedyś zbudowane było. Następnie przez powstanie z miejsc, uczczono pamięć zmarłej członkini śp. p. mec. Radwańskiej P. hr. Zamoyska w ciągu swej pogadanki, zapoznaje obecnych z systemem wychowawczym, w „Domu Zamoyskich w Kórniku”. Zakład ten założony w r. 1882 przez matkę hr. Zamoyskiej z której życia bardzo ciekawe szczegóły wyłuszczyła p. hr. Po załatwieniu kilku spraw wewnętrznie - towarzyskiej zamknięto zebranie

Jarmark

Dnia 11 grudnia odbędzie się w mieście naszym jarmark na bydło i konie

Kino Nowości

wyświetla dziś w sobotę o godz. 8,15 i jutro w niedzielę o godzinie 6 i 8,15 Wstrząsający dramat, rozgrywający się na dalekim Wschodzie w mieście portowym pt „Postrach Singapuru”. W roli głównej LON CHANEY słynny artysta, znany jako „Człowiek o stu twarzach” — Sceny krew w żyłach ścinające! Akcja trzymająca widza od początku do końca w pełnym napięciu!

Kronika Sodalicji Marjańskiej uczniów gimnazjum w Chojnicach

Powzięta przez ks. dr. Kirsteina myśl utworzenia Sodalicji Marjańskiej przy Państwowym Gimnazjum, znalazła urzeczywistnienie, w dniu 3 października 1920 r. Na następnym zebraniu 11 października zapisuje się do Sodalicji Marjańskiej 25 kandydatów. Pierwszym jej prefektem zostaje Edmund Landmesser. Objawem coraz to większego zainteresowania jest fakt, że na każdym niemal zebraniu zapisują się nowi kandydaci. Wspólnie pod okiem ks. Kirsteina odprawiają członkowie z wielką gorliwością swój nowicjat sodalicyjny. Kult Boga Rodzici i częste przyjmowanie Sakramentów św. stają się ośrodkiem wszelkiej pracy przygotowawczej. Na początku roku 1921 wprowadzono do Sodalicji „Żywy Różaniec”. Punktem zwrotnym w życiu tworzącej się Sodalicji Marjańskiej była uchwała z dnia 20 kwietnia 1921 r. Postanowiono przystąpić do Związku Sodalicyj Marjańskich uczniów szkół średnich w Polsce. 22 kwietnia następuje erekcja przez ks. biskupa chełmińskiego Sodalicji Marjańskiej uczniów gimnazjum pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia N. M. P. i św. Alojzego przy kościele gimnazjalnym a dnia 16 czerwca t. r. została

Następnym numer „Dziennik” z powodu święta Niepokalanego Poczęcia N. M. P. wyjdzie dopiero we wtorek z datą na środę, dnia 10 grudnia

Dziesięciolecie Sodalicji Marjańskiej

uczniów Państwowego gimnazjum w Chojnicach w poniedziałek 8 grudnia 1930 r.

Program:

Godz. 9-ta rano w kościele gimnazjalnym uroczyste przyjęcie sodalisów i nabożeństwo z Wystawieniem Przenajświętszego Sakramentu
O godz. 5-ej po południu w auli gimnazjum Państwowego uroczysta akademja
1) Orkiestra
2) Słowo wstępne
3) Gaude mater spiew
4) Deklamacja
5) Zarys historyczny Sodalicji Marjańskiej
6) Orkiestra
7) Deklamacja
8) Ave Maria spiew
9) Wykład p. prof. Bieszka
10) Hymn sodalicyjny
Wstęp na akademję 50 gr

Wieprzowe golonka, kiszki i kiełbasy,

przy ślicznej muzyce oto są wywczaszy, jakie go tuje na dziś — sobotę — wieczór Szan. Publiczności p. Wegenke w ubikacjach „Hotelu Prieb” Niespodzianek różnych paczka, w danym razie wygrana kaczka (Dalsze szczegóły w ogłoszeniu)

Inwalidom do wiadomości

Zwraca się uwagę inwalidom wojennych na ogłoszony przez Dyрекcję Kolei Państw. w Gdańsku publiczny przetarg na dzierżawę restauracji dworcowej w Mroczu z terminem objęcia 31.1.1931 roku i restauracji dworcowej w Osiu z natychmiastowym terminem objęcia — Bliższych informacji udziela wydział osobowy powyższej Dyrekcji w pokoju nr 221 codziennie prócz dni świątecznych w godzinach od 11 — 13

Wieczorek patriotyczny w auli szkoły powszechnej. urządzony przez młodzież szkolną szkoły męskiej odbędzie się w święto Najśw. Marji Panny, dnia 8 grudnia br. o godzinie 18-tej
Program: I

1 Koncert
2 Śpiew choralny: a) Moja Ojczyzna
b) Pieśń Młodzieży Polskiej!
3 Kokarda ochotnicza — N. H. dekl. ucznia
4 Pieśń pracy — Konopnicka dekl. zbiorowa uczn.
5 Zmartwychwstanie Polski — Poraj, dekl. zbiorowa na tle walki o wolność ojczyzny
6 Śpiew choralny: a) Tęsknota
b) Cześć Polskiej Ziemi, Cześć!
7 Koncert II
8 W szkole podchorążych; Obrazek sceniczny w I odsłonie — Napisała N. Godlewska
9 Morza i Pomorza nie wydrzecie nam! Fragment obrazu scenicznego w I odsłonie pióra Leona Sobocińskiego
10 Generał Sowiński w okapach woli — Jul Słowacki — Żywy obraz
O liczny udział Szanownych Rodziców i Przyjaciół szkoły prosi — Młodzież szkolna Szkoły męskiej — Wstęp 50 groszy

Miesiąc Pomorza w Chojnicach

W czwartek dnia 4 bm odbył się u auli szkoły powszechnej wykład o Pomorzu z przezroczkami — Zebrało się około 150 osób — W 80 pięknych obrazach pokazano stare zabytki Pomorza, kościoły, zamki, ratusze, jak i śliczne krajobrazy naszej pomorskiej ziemi — Pokazywano także zarys naszej niepodległej Polski jak Centralę elektryczną w Gródku i przemysł gumowy w Grudziądzu, a nadewszystko wysiłek Polski mocarstwowej w Gdyni, w Pucku i na Helu

nasza sodalicja przyłączona do Prima Primaria w Rzymie

Praca w nowym roku szkolnym 1921-22 rozpoczęła się zgodnie z ustawami związku wyborem nowego zarządu czyli konsulty. Prefektem sodalicji zostaje Leon Głowczewski. Następują ostatnie przygotowania do pierwszego uroczystego przyjęcia. Dnia 16 października 1921 r. o trzeciej po południu odbyło się pierwsze uroczyste pasowanie 32 kandydatów na wiernych sług i rycerzy N. Marji Panny. Dzień ten został zakończony przemilnym towarzyskim wieczorkiem w sali zakładu św. Boromeusza. Dalszym objawem gorliwości w naszej młodej sodalicji jest założenie „Kółka eucharystycznego”. Członkowie jego obowiązują się do szczególnego czci Najśw. Sakramentu i częstej Komunii św. przynajmniej raz na tydzień. W styczniu 1922 r. powstaje też oddział przygotowawczy dla klas I—III z wiosną t. r. sodalicja nasza występuje po raz pierwszy z sztuką teatralną: „Bóg nie umiera”, która miała wielkie powodzenie. Z zysku z tego przedstawienia zakupiono pierwsze narzędzia do introligatorni sodalicyjnej i zapoczątkowano wypożyczalnie podręczników szkolnych, tj. samopomoc. Staraniem sodalicji odbyły się tego roku po raz pierwszy rekolekcje dla całego gimnazjum w dniach od 30 marca do

Powiat

Wiele, powiat chojnicki — Święto Młodzieży Męskiej — W ostatnią niedzielę listopada Stow. Sodalicyj Młodzieńców, obchodziło swe doroczne Święto Młodzieży — Już w niedzielę 16 listopada wszytką młodzież należącą do Sodalicyj, przystąpiła do wspólnej komunji św. — W ostatnią niedzielę odbyło się uroczyste przyjęcie do Sodalicyj nowych członków — O godzinie 10 wyruszone z kapelą na czele, w procesji do kościoła — Przed nabożeństwem piękne, okolicznościowe kazanie wygłosił ks. patron Mańkowski, poczem nastąpiło uroczyste przyjęcie, a każdy nowy sodalis otrzymał medalik Matki Najśw. — Po nabożeństwie odbyło się na sali p. Czapiewskiego uroczyste zebranie, w którym brali udział członkowie patronatu i goście

Zebraniu przewodniczył ks. patron Mańkowski — Nauczyciel p. Patenkiewicz wygłosił piękny referat. Jak młodzież winna naśladować swego patrona, św. Stanisława — Drugi referat z okazji 100 letniej rocznicy powstania listopadowego wygłosił ks. proboszcz Wrycza — W treściwych, pełnych miłości do ojczyzny słowach, przedstawił zebraniemu najważniejsze momenty z powstania listopadowego, zarazem wskazał młodzieży jak ona w dzisiejszych czasach dla ojczyzny pracować i poświęcać się może — Dla uroczystości drh Knapik wygłosił piękny wiersz — W wolnych słowach naucz. p. Narlochówna złożyła z okazji uroczystości serdeczne życzenia najlepszemu rozwojowi Pan Lewiński proponował utworzenie oddziału starszych — Wójt p. Rekowski, który od założenia Stowarzyszenia, bądź to dawniej jako prezes, obecnie w patronacie dla młodzieży pracuje, zabrał znowu dawniejszy rozwój tegoż Stow. i podał kilka wskazówek co do przyszłej pracy — Pieśnią: My chcemy Boga zebranie zamknięto

W. dniu Oszczędności zastanów się

Aby zabezpieczyć przyszłość dla siebie i rodziny — oszczędzaj i składaj zaoszczędzone pieniądze w znanych Ci, niżej podanych instytucjach bankowych, które gwarantują za rot wkładów całym swym majątkiem jak i majątkiem licznych swych członków.

Nie zalekaj, bo za każdy niewykorzystany dzień tracisz odsetki

Wkłady oszczędnościowe od 1.— zł przyjmują następujące Spółdzielnie Kredytowe:

Bank Ludowy Sp. z n. o. Borzytkowoy
Bank Ludowy Sp. z n. o. Brusy
Bank Ludowy Sp. z n. o. Chojnice
Bank Ludowy Sp. z n. o. Czersk
Bank Ludowy Sp. z n. o. Gostyczyn
Bank Ludowy Sp. z n. o. Łęg
Bank Ludowy Sp. z n. o. Śliwice
Bank Ludowy Sp. z n. o. Tuchola
Bank Ludowy Sp. z n. o. Wiele

2 kwietnia, a przy ich zakończeniu przyjęto 10 nowych sodalisów

Na walnem zebraniu dnia 26 maja 1922 r. został wybrany prefektem na rok szkolny 1922-23 Edmund Landmesser

Z wielkiem powodzeniem odegrała sodalicja nasza w styczniu 1923 r. „Jasełka ludu Polskiego”. W tym też roku przjął się zwyczaj Komunj miesięczną przyjmować w pierwszy piątek każdego miesiąca, aby korzystać z obietnic danych przez Pana Jezusa św. Marji Małgorzacie Ala-coque

W roku szkolnym 1923-24 piastował godność prefekta sodalicji Władysław Wielewski. Nastąpiła reorganizacja kółek sodalicyjnych. Kółko eucharystyczne podniosło swe wymagania, utraciło przez to na liczbie członków, ale zyskało zato na doskonałości. Kółko apologetyczne podzielono na dwa oddziały: oddział wyższy dla sodalisów kl. VIII i VII, oddział niższy dla kl. VI i V. Przez to ułatwiono stosowniejszy wybór tematów. Sodalicja wystawiła w tym roku dwie sztuczki teatralne: w styczniu „Betleem Polskie” a w kwietniu „Wenancjus”. Dochód z tych przedstawień przeznaczono na powiększenie samopomocy i biblioteki sodalicyjnej. Uroczyste przyjęcie nowych członków nastąpiło 13 kwietnia w liczbie dwudziestu (Dokończenie nastąpi)

Ks. Prof. Dr. J. Ciemniewski, Lwów

Alkoholizm a miłość Ojczyzny

(Streszczenie wykładu)

Po wojnie i zmartwychwstaniu Ojczyzny obowiązuje nas wszystkich jej odbudowa. Jest to rzecz tak prosta, prawda tak jasna, że każdy Polak powinien ją zrozumieć i zastosować się do tego. Dlaczego więc tak nie jest? Dlaczego Polacy marnują rocznie półtora miljaru złotych, zamiast użyć tych pieniędzy na odbudowę kraju? Powiesz może, czytelniku, że czynią to dlatego, że są nieoświeceni, ale odpowiedź ta nie wystarczy, bo piją przecież więcej na Śląsku, Pomorzu i w Wielkopolsce, gdzie oświata jest większa niż na Polesiu i w Małopolsce.

Powiedzieć trzeba przeto, że Polacy marnują pieniądze dlatego, że rozum ich jest przyćmiony przez alkohol, a wola osłabiona. Piją oni dlatego, że pili ich rodzice i zaszczepili w swych dzieciach ten zwyczaj picia, który osłabił ich wolę i przyćmił ich rozum.

Wiedzą przecież, że podstawą dobrobytu, pierwszym warunkiem rozwoju ekonomicznego i kultury jest oszczędność, a dlaczego nie oszczędzają?

„Kultura oszczędności w Polsce jest bardzo niska — mówi wybitny ekonomista — tak, że szerokie rzesze ludności wogóle nie biorą żadnego udziału w oszczędzaniu. Robotnik amerykański odkłada podobno około 5,7 proc swego dochodu na oszczędności, a około 1,5 proc na ubezpieczenia prywatne, podczas gdy robotnik polski nic nie potrafi zaoszczędzić ze swego dochodu.

— A dlaczego? Dlatego, że pije. Kto pije, nie może oszczędzać, nietylko dlatego, że traci pieniądze na wódkę, ale dlatego, że wódka przyćmiewa jego rozum i zabija w nim zmysł oszczędności. To przyćmienie rozumu jest u nas, niestety, bardzo powszechne, wolni są od niego ci tylko, którzy oszczędzają, a takich mamy zaledwie 5 — 6 proc ludności.

— Cóż będzie z narodem, który nie oszczędza? Jeżeli się nie poprawi, zostanie wkońcu wydziedziczony!

Jakoż miasta nasze — z wyjątkiem Wielkopolski — nie należą już do nas, a handel i przemysł przeważnie jest u nas w obcych rękach.

Co powiedzieć wobec tego o Polaku, który wydaje pieniądze na alkohol, a potem mówi, że nie może oszczędzać, bo nie ma z czego?

Gdzie jego rozum i miłość Ojczyzny?

Ba, zdarzają się u nas gorsze rzeczy: niektórzy zasadzają u nas patryjotyzm na bankietowaniu i pijaństwie w imię Ojczyzny.

Ileż to obchodów narodowych kończy się u nas ogólnym raczeniem się alkoholem i toastowaniem na cześć Ojczyzny. Są to wszystkie rzeczy, stwierdzające zalkoholizowanie naszego społeczeństwa i świadczące o zaniku u nas krytycyzmu przewidywania i przeczoności. Objawy te są tem groźniejsze, że otoczeni jesteśmy zewsząd wrogami, którzy czyhają tylko na naszą zgubę, a cóż bardziej oddaje człowieka w zależność, jak nie ubóstwo?

Cóż więcej ułatwia zyciostwo naszym wrogom, jak nie nasza nieogledność i nieopatrzność, które są nieuniknionem następstwem alkoholizmu?

Z brakiem cnoty oszczędności w narodzie wiąże się, jako nieuniknione następstwo, nasz chroniczny brak kapitału a inwestycje i wzdychanie do pożyczki, ciągle, a przytem nasz brak samodzielności i odwagi cywilnej.

Kto nie ma kapitału i książeczki kasy oszczędności, temu brak gruntu pod nogami i niezależności. Człowiek taki nie jest pewny siebie, boi się każdej zmiany, wiecznie ogląda się na drugiego, stara się gdzieś zawiesić i dostać stałą pensję, aby mieć co miesiąc pensję i nie myśleć o jutrze.

Jakoż u nas ideał taki jest dziś bardzo powszechny. Cóż dziwnego, że brak nam cywilnej odwagi i opinii publicznej? Ze pograżamy się coraz bardziej w apatię i zobojętnienie na dobro publiczne?

Nie jest to godne wielkiego narodu rycerskiego o historycznej przeszłości, który na polu bitwy tylokrotnie odznaczał się odwagą wojenną i zdobywał się na czyny heroiczne. Dawnym Polakom z pod Grunwaldu i Kircholmu nie brakło odwagi cywilnej, ale też wtedy kufy wina, zdobyte na wrogach, wylewano do rzeki, jak to kazał uczynić Jagiełło po zwycięstwie pod Grunwaldem, aby Polacy nie zatruli dusz swych tym trunkiem. Dziś postąpiono by inaczej — wypito by to wino, toastując na pomyślność i powodzenie Ojczyzny.

Oto dlaczego zmienił się nasz charakter narodowy.

Z picim alkoholu łączy się jeszcze inna nasza wada narodowa: nasza niezgoda i kłótniwość, nasze rozbięcie na partie i stronnictwa, które się wzajemnie zwalczają. Niemcy zbroją się i szykują przeciwko nam, bolszewicy szerzą coraz bardziej komunizm w Polsce, a my kłócimy się między sobą i wzajemnie się zwalczamy.

Czy nie jest to objaw znamienny? Jest w tem coś anormalnego, coś chorobliwego, co musi mieć swoją przyczynę.

Przyczyną tego jest zalkoholizowanie społeczeństwa. Policja aresztuje u nas przeciętnie 85,000 pijaków rocznie, ciężko zatrutych alkoholem. A ile było takich, których nie aresztowano? — Prowadzi to do psychicznego wyrodzenia, które objawia się w powszechnej dziś nerwowości i w temperamencie neuropatycznym. Rozważmy bliżej ten objaw.

(Dokończenie nastąpi)

Pod Lille odkopano wspaniały szkielet mamuta

W Arques koło Lille dokonano niezwykle ważnego odkrycia — Robotnicy odkryli w głębokości pięciu metrów szkielet mamuta, który można uważać za wspaniały okaz fauny przedhistorycznej — Kły mają długość prawie dwumetrową, zaś zęby trzonowe dochodzą do wielkości kamienia brukowego.

Dalsze prace nad odkopaniem całego szkieletu są dokonywane pod nadzorem uczonych.

O ustrój Indyj

Londyn — „Morning Post“ zamieszcza korespondencję z New Delhi, stwierdzającą, że centralny rząd indyjski w porozumieniu z rządami prowincjonalnymi opracowuje nowy memoriał dotyczący przyszłego ustroju Indyj.

Nowy artykuł Poincarego w Excelsior

pod tytułem sen i rzeczywistość piętnuje kłamstwa sowieckie rzekomo przygotowywanej przez Francję krucjacie oraz rewizjonistyczny program min spraw zagranicznych Rzeszy dr Curtiusa — Zdaniem Poincarego nie tylko Tardieu, lecz również Herriot i Caillaux uważają wysunięcie żądania rewizji traktatów bez zgody zainteresowanych za zagrożenie pokoju — Ewentualna sesja Ligi zwołana w tej sprawie, musiałaby zająć się przede wszystkim naruszeniem przez Niemcy mi litarnych klauzul Traktatu Wersalskiego.

Gorączka złota w Kanadzie

Z Toronto donoszą, że pogłoski, jakoby w stanie Outaxio znaleziono pokłady złota, spowodowały istne wędrówki ludów do odnośnych okolic. Zależnie od swego położenia finansowego udają się poszukiwacze złota na miejsce samolotami, samochodami, łodziami wzgl pieszo. Wielkie obszary opuszczone są zupełnie przez dotychczasowych mieszkańców — Podkreśla się, że pogłoski o znalezieniu złota w owych okolicach nie są zupełnie bezpodstawne, gdyż dawniej znajdowano tam złoto.

Bal klejnotów w Londynie

Sensacją sezonu angielskiego był wspaniały bal klejnotów, który odbył się w Londynie, gromadząc najwykwintniejsze towarzystwo stolicy. Panie z arystokracji i młode, piękne panny, wystąpiły w grupach, przedstawiających drogie kamienie — Miały więc one toalety w kolorze rubinów, szafirów, szmaragdów, ametystów, turkusów itd oraz ozdoby z tychże kamieni.

Klejnoty które te panie miały na sobie, przedstawiły razem wartość półtora miliona funtów (66 milionów złotych) i były częściowo własnością prywatną a częściowo pożyczone przez znanych jubilerów — Nic więc dziwnego, że na sali znajdowało się 60 detektywów, chodzących krok w krok za żywymi klejnotami.

Nie obeszło się bez kilku zgub drobniejszych klejnotów, które były jednak ubezpieczone, tak iż nikt nie poniósł straty.

Kryjówka krwawego bandyty

Krwawy bandyta, cygan Szczerba, postrach całego Podhala, który ma na sumieniu niejednego morderstwa, napady rabunkowe i liczne kradzieże, ukrywa się, według informacji nam udzielonych, w górach Gorcach albo też Pieninach — Ma on być ubrany w czarne, potargane ubranie i uzbrojony w obcięty karabin wojskowy który nosi na sznurkach — Oprócz tego posiada przy sobie pistolet, systemu Mausera.

Ponieważ zdecydowany jest na wszystko, ludność żyje w ciągłym strachu i obawie nowych, krwawych napadów — Wytropić go bardzo trudno, gdyż kryje się ciągle w pustych zimną kolebach — Ażeby uchronić ludność od ewentualnych nowych napadów, władze policyjne powinny bezwzględnie urządzić jak najszybciej obławę i ująć bandytę.

Detektyw zwyciężony — zwycięzcą

64)

Próżną stratą czasu było wracać do hotelu, gdyż cudem tylko mogły się zdarzyć dwie takie torebki. Podczas kiedym dumiał o czynić dalej, zaczął Randolph pisać hymny pochwalne ku czci Mr Barnes'a. Po zawarciu zakładu błysnęło mi, że mam oto pożądaną zdawną sposobność odkradzenia złodziejce własności mojej. Na wypadek schwytania, nie mogłem być karany, w przeciwnym razie wygrywałem zakład, mając ponadto miłą emocję. Randolph zasnął zaraz, ja atoli spać nie mogłem, myśląc o klejnotach wartości stu tysięcy dolarów. Dumając o czynić, musiałem zdrzemnąć się trochę, gdy nagle pociąg stanął. Była to pierwsza stacja New Hawen i zaraz mi przyszło na myśl, że złodziejka może tutaj wysiąść. Już miałem wstać, gdy spostrzegłem przez okno, przy którym się mieściło na szczęście miejsce moje, po stronie pociągu odwróconej od peronu, jakiegoś człowieka, który skradł się w sposób podejrzany. Zwróciło to uwagę moją — i gdy mijiał okno, zauważyłem przy świetle latarni, że ma w ręku wiadomą torebkę. Złodziejka została tedy ze swej strony okradzona. Człowiek ten podszedł ostrożnie do stosu brykiet węgla przy torze, wyjął dwie, wsunął torebkę, zatkał otwór jedną, a drugą odrzucił. Potem wrócił do pociągu — i wszedł — To mistrz wielki! — pomyślałem — Pozostanie w pociągu aż do odkrycia kradzieży, pozwoli się najspokojniej w razie potrzeby zrewidować, potem zaś wróci potajemnie i zabierze torebkę z klejnotami! Trzeba było działać spiesznie. Opuszczając wagon w sposób zwyczajny, mogłem zostać spostrzeżony. Dlatego spuściłem cicho okno, wylazłem na zewnątrz, odnalazłem torebkę i pobiegłem na konied dworca, wsunąłem ją pod podest towarowy, zbudowany z kłóców drzewa, gdzie łatwo mi było odnaleźć włas-

ność moją. Zaręczam wam, panowie, że przez resztę podróży spałem wyśmienicie.

Zebrani dali oklaski, a Mitchel podziękował ukłonem.

— Drodzy przyjaciele, — rzekł — nie skończyłem jeszcze Dama, którą wdziałem z torebką moją, była na tyle bezczelna, że zgłosiła stratę. Gdyśmy się zbliżali do Nowego Jorku, kazał Mr Barnes zrewidować wszystkich Domyślałem się, że podsłuchał mój zakład z Randolphem, że miał mnie w podejrzeniu i byłem wielce rozradziwany. Z drugiej strony jednak, obecność detektywa była mi niezbyt miłą, gdyż miałem zamiar wracać co prędzej do New Hawen, celem zabezpieczenia klejnotów.

Zaprosiłem go na śniadanie, a w ciągu rozmowy udawałem, iż go namawiam, by mi nie nasyłał ani kark innych jeszcze detektywów. W rzeczywistości jednak chciałem wy badać, czy może zaraz wysłać za mną szpiega, to jest, czy ma jakiegoś pomocnika na dworcu centralnym. Przekonałem się, że tak było w istocie. Dlatego musiałem zrazu udać się do mieszkania i czynić wszystko tak, jakbym nie miał zamiaru opuszczać miasta. Potem udało mi się, przy pomocy bardzo do tego celu sposobnych mostów kolei nadziemnej, umknąć przed pościgiem i pojechać do New Hawen. Tam znalazłem torebkę i oddałem ją w przechowanie płatniczemu pobliskiej stacji gospody Latwo odgadnąć cel, jaki miałem. Wiedząc, że sprawę podniosą dzienniki, chciałem przez dziwne zachowanie — oczywiście, będąc przebrany — skierować tam uwagę. Stało się to i klejnoty zostały oddane pod opiekę policji. Trudno było o miejsce bezpieczniejsze. Oto, moi panowie, dzieje dokonanej zbrodni. Wystarczy mi pokazać pokwitowanie bostońskiego urzędu celnego i rachunek paryskiego jubilera, a własność moja zostanie mi wydana. Czyś teraz zadowolony, Randolphie?

— Najzupełniej. Wygrałeś zakład uczciwie. Mam przy sobie czek na wiadomą kwotę, którą

przyjąć musisz, wraz ze szczerą gratulacją z powodu powodzenia.

— Dziękuję ci! — powiedział Mitchel, biorąc czek — Użyję tej sumy w sposób, o którym dowiesz się zaraz. Przedtem jednak opowiem historję drugiej kradzieży.

Na te słowa spojrzeli wszyscy ze zdumieniem, a Thaurer zdawał się podnieconym nerwowo. Po piłyk burgunda, a dłoń jego spoczęła przez chwilę na brzegu szklanki.

— Pamiętacie panowie pewnie — ciągnął dalej Mitchel — że w dniu festynu Ali Baby leżałem chory w Filadelfji i pochlebiam sobie, była to sztuczka największa, dokazana przeze mnie w ciągu tej całej historii. Wiedząc, że pojechał za mną szpieg, przedsięwziąłem środki ostrożności, by nie być śledzonym. Z drugiej strony spodziewałem się przyjazdu do Filadelfji Mr Barnes'a, który pewnie chciał mnie zobaczyć, to też przy pomocy lekarza postarałem się nabrać wyglądu chorego i naprawiłem. Ale nie uprzedzamy faktów. Po kradzieży kolejowej, nastąpiło morderstwo. Dziwnym zbiegiem okoliczności, mieszkała zamordowana i moja ówczesna narzeczona w tym samym domu.

Dowiedziałem się, że tegoż wieczoru, kiedy dokonano morderstwa, szpieg szedł za mną podczas mego powrotu z teatru. Także inne okoliczności wzmacniały podejrzenie przeciw mnie, natomiast miałem wyższość nad detektywem, wiedząc że człowiek, który owej kobiecie skradł klejnoty, musi być wściekły, nie znalazłszy, po powrocie do New Hawen, łupu swego. Osądzając tę kobietę według siebie, mógł przypuszczać, że ona sama wyjęła klejnoty z torebki. Na tem się opierając, poszedł — przypuścmy — do niej, przyznał się do kradzieży i usiłował doprowadzić do zeznania, że posiada jeszcze klejnoty. Wyobraźmy sobie, że mu się to nie udało. Tedy zakatrupił ją, by nie dopuścić do wyjawienia sprawy.

(Ciąg dalszy nastąpi)

Z Pomorza

Sępólno — Uroczysty obchód rocznicy powstania listopadowego — Wieczorem 29 11 o godzinie 8 zebrały się wszystkie towarzystwa na Rynku Starym, skąd wyruszyły na czele z muzyką i udziałem reprezentantów wszelkich władz przed starostwo a następnie zpowrotem przed hotel Centralny, gdzie po odegraniu hymnu narodowego i odśpiewaniu „Boże coś Polskę“ pochód został rozwiązany. Domy były bogato iluminowane. W niedzielę 30 11 zebrały się te same towarzystwa ze sztandarami na St Rynku o godzinie 10,15, gdzie po sformowaniu pochodu udano się do kościoła na uroczyste nabożeństwo, po którym ks prob Grudziński wygłosił okolicznościowe kazanie. Z kościoła ruszył pochód na Stary Rynek, gdzie po defiladzie przemówił burmistrz. Na zakończenie odśpiewano pieśń „Boże coś Polskę“.

Tczew U właściciela majątku p Classena w Bałdowie wybuchł w środę po poł o godzinie 5-ej pożar. Spaliła się doszczętnie stodoła z żniwem i maszynami rolniczymi. Pomimo bardzo utrudnionej akcji i braku wody udało się straży pożarnej oraz ludności, która energicznie pomagała przy ratowaniu pod kierownictwem naczelnika p Fabiana uratować szopę i budynki sąsiednie.

Łasin — Nieszczęśliwy wypadek — Samochód z Grudziądza przejechał 7-letniego syna rolnika Regenta z Now. Mostów na szosie grudziądzkiej. Samochód odwiózł natychmiast dziecko do Szpitala Powiatowego w Łasinie.

Grudziądz Sprawy napadów rabunkowych pod kluczem — W ostatnich 2 miesiącach grasowała na terenie powiatów grudziądzkiego, chełmińskiego i świeckiego niebezpieczna szajka napastników i włamywaczy, dokonująca napadów rabunkowych. Bandyty napadali wieczorami na mieszkania obranych sobie ofiar, które terroryzowali z bronią w rękę i rabowali co im przyszło pod rękę.

W czasie napadów nie obeszło się także bez rozlewu krwi i nawet ofiar w ludziach. Np został podczas napadu na Serockiego w Szenbruku zastrzelony parobek Czerwonka Jan, a przy napadzie na rolnika Meyera Fryderyka w Polskich Łopatkach padł od kuli bandytów rolnik Heiman z Gołębiewa.

Dla zatarcia za sobą śladów i uniemożliwienia ewt rozpoznania, sprawy kilkakrotnie się służyli się po większej części maskami, To też przebiegali, a podczas dokonywania rabunku policja państwowa miała tu twarde orzechy do

ROZMAITOŚCI.

Miasto zabaw i uniwersalnych artystów budują amerykańnie

Podróżujący obecnie po Europie twórca i kierownik największego na świecie kina, tzw Roxy — Palace w New Yorku, zatrzymał się w Paryżu, z czego skorzystała miejscowa prasa aby zrobić wywiad z nim.

— Zawsze patrzyłem w przyszłość — mówił p Rothafel — z wiarą i nadzieją, że przedsięwzięcie, które zamyślam, powiedzie się. Gdy przystępowałem do budowy Roxy Palace, uważałem mnie w New Yorku za fantastę.

Takiej budowli i takiego programu nie było jeszcze w tem mieście. Mamy w kinie 6,200 miejsc ale nie to jest jeszcze nadzwyczajne, lecz to, że dajemy trzy razy dziennie przedstawienia i widownia stale jest zapelniona. W roku ubiegłym mieliśmy frekwencję 7 milionów widzów. Odpowiednio do takiej frekwencji, dajemy i programy obszerne.

M in ostatnio daliśmy publiczności „Balet z 1001 nocy“, w którym brało udział 300 tancerzy i tancerek. Przedstawienie trwało 45 minut. Następnie dawaliśmy rewję, w której występowało około 200 artystów, a orkiestra symfoniczna składała się z 110 osób. Dopiero po tym balecie i rewji nastąpiło właściwe wyświetlanie filmu najlepszej produkcji amerykańskiej.

Roxy Palace jest tylko pierwszym etapem naszej pracy dla przyszłości. Ja i grono moich współpracowników zamierzamy założyć olbrzymie miasto zabaw, które będzie się nazywało „Radio - City“.

To miasto tysiąca przyjemności będzie zbudowane w centrum New Yorku, w tem miejscu, gdzie były dawniej wille Rockenfellera, a więc pomiędzy ulicami 48 i 51.

Rockefeller nietylko ustąpił nam tych wielkich terenów z cudownymi parkami, ale i sam wziął czynny udział w naszym przedsiębiorstwie, wkładając w nie wielkie sumy. Jest on teraz naszym współnikiem i to z największymi wkładami. Drugim naszym partnerem jest sam Owen Young, prezes General Electric Company. Ci dwaj ludzie wnieśli do naszych zamysłów rozmach amerykański i pewność, że miasto Radio City będzie na pewno zbudowane.

Na ulicy Fifth Avenue urządzamy przepiękny plac, dookoła którego będą się wznosiły lokale rozrywkowe, jak kina, teatryki, filharmonje, opera, operetka itd. Pośrodku będzie budynek zarządu przedsiębiorstwa o 68 piętrach. Cały ten wielki kompleks budynków na przestrzeni trzech ulic będzie miał jeszcze tereny podziemne na głębokości czterech pięter. Budujemy garaże dla 20000

zgrzyzenia, ponieważ pomimo wyteżenia największych sił w dochodzeniach, bandyci byli przez dłuższy czas nieuchwytni. Obecnie ujęci zostali następujący sprawcy:

1) Kasiński Aleksander, robotnik, bez stałego miejsca i zajęcia — ujęty przez posterunek PP w Radzynie.

2) Bugowski Stanisław, robotnik, bez stałego miejsca i zajęcia — ujęty przez Wydział Śledczy w Grudziądzu.

3) Nidzgorński Klemens, robotnik, zamieszkały w Grudziądzu przy ul Zamkowej 12 — przez Wydział Śledczy w Grudziądzu.

4) Za paserstwo i poplecznictwo Kasiński, żona wymienionego pod 1.

Przeprowadzona rewizja w mieszkaniach podejrzanych wykazała materiał dowodowy i obciążający wszystkich przytrzymanych.

Świecie — Los nauczyciela — Orędownik powiatowy nakazuje sołtysom ściągnąć komorne od nauczycieli bez względu na to, czy dostają dodatk na pomieszkanie czy nie, i poleca ściągać ich sądownie mimo, że nie jest ich winą, że dodatek mieszkaniowy od pewnego czasu został wstrzymany. Orędownik powiatowy z 15 11 br poleca pozatem sołtysom skreślić z budżetu pieniądze na rąbanie drzewa szkolnego, opalenie i czyszczenie szkoły.

Łasin — Nieszczęśliwy wypadek — Samochód należący do Szpittera Edmunda z Łasina zderzył się na szosie grudziądzkiej z powózką rolnika Na górskiego Stanisława z Łasina tak nieszczęśliwie, że jadąca w powózce żona rolnika Nagórskiego wypadła na bruk odnosząc lekkie okaleczenia. Pierwszy pomocy udzielił dr Brudnoch, dyrektor Szpitala Powiatowego z Łasina. Zderzenie spowodowała ślizgawica na bruku, gdyż sofer nie mógł już samochodu utrzymać.

Gdańsk — „Honor dokonania egzekucji śmierci“ — Organizacja bojowa komunistów, gdańskich „Rot - Front“ powzięła uchwałę, w której godzi się na wykonanie wyroku śmierci na oskarżonych w moskiewskim procesie Ramzina przemysłowców. Rezolucję taką gdańskich komunistów partja przesłała do rady komisarzy ludowych do Moskwy. Decydujący ustęp pisma komunistów gdańskich brzmi:

„Poczytywalibyśmy sobie za honor, gdyby nam powierzono dokonanie egzekucji na kontrrewolucjonistach“.

Część prasy gdańskiej z oburzeniem notuje wiadomość o powzięciu tej uchwały i wysłaniu jej treści do Moskwy.

automobili aby poddać wielkiemu ruchowi przy napływie publiczności.

Wznosimy również luksusowy hotel dla przyjezdnych, którzyby chcieli pobycić dłużej w New Yorku. Każdy gość znajdzie u nas miłe przyjęcie. Auto jego będzie pod opieką, jak również i kufrы podróżne.

W Radio City będzie masa magazynów i wspólna stacja radiowa. Zamierzamy następnie budować wielkie domy we wszystkich większych miastach Ameryki, aby nasi artyści, udający się na tournée artystyczne, mieli gdzie występować i zamieszkiwać.

Artyści nasi będą pracowali jednocześnie i w operze i w operetce, i w variete, i w rewjach, jak również i w filmach. Będą oni kształceni wszechstronnie, tak że będą artystami w całym tego słowa znaczeniu.

Posiadamy kapitału 500 milionów dolarów, który pozwoli nam doprowadzić nasze zamierzenia do końca.

Będziemy wyszukiwali najzdolniejszych ludzi na całym świecie, nie kępując się żadną gażą, jeżeli spostrzeżemy, że człowiek przez nas upatrzony ma talent prawdziwy.

Jednym słowem, — zakończył p Rothafel — miasto nasze będzie prawdziwym ogniskiem sztuki na cały świat.

Pastor protestancki Lortzing otrzymał od Stolicy Apostolskiej błogosławieństwo i podziękowanie

Znany ze swej działalności publicystycznej w Niemczech, pastor ewangelicki Lortzing z powodu broszury o Confessio Augustiana otrzymał od Ojca św błogosławieństwo apostolskie oraz serdeczne podziękowanie za usilną pracę na rzecz przywrócenia jedności chrześcijaństwa. Ostatnio wydał on znów niewielką książkę pod tytułem Altes und Neues vom Christkind, która, podobnie, jak i inne jego książki, spotkała się z gorącym zaleceniem ze strony generalnego wikariusza biskupiego w Paderborn.

Pastor Lortzing który jest już starszym człowiekiem, postanowił resztę swego życia poświęcić wielkiej sprawie powrotu oderwanych braci chrześcijan do jedynego prawdziwego Kościoła katolickiego. Będąc głęboko przekonany że tzw reformacja w 16-ym wieku była wielkim błędem i że prawdziwe chrześcijaństwo można znaleźć tylko w katolickim Kościele macierzystym stara się on szerzyć tę ideę wśród swoich dawnych parafjan i wśród wszystkich wierzących protestantów. — Podobnie jak stowarzyszenie Winfriedbund w Paderborn, postępuje on w ten sposób, że poucza swych czytelników i słuchaczy o skarbach odwiecznego Kościoła macierzystego, oraz

o piękności starych pieśni i modlitw liturgicznych i wskazuje na głęboką radość, jaką daje współzycie z Kościołem Bożym.

Należy zaznaczyć, że działalność pastora Lortzinga wydatuje już owoce.

Przybytek w rodzinie żubrów

W tych dniach przybyło na świat w Puszczy Białowieskiej żubrzątko płci męskiej — Żubrzątko przyszło na świat na wolności (nie w klatce) co jest dużym sukcesem hodowlanym.

Rodzicami młodego żubrzątko są: 8 letnia żubrzyca Sveae oraz 4 letni żubr Bourousse.

Przy tej sposobności należy przypomnieć że żubry w Puszczy Białowieskiej zostały w czasie wojny zupełnie wytepiione — Pragnąc zaludnić tę piękną puszcze dawnymi jej mieszkańcami, wprowadzono przed półtora rokiem ze Śląska z Poznania i z zagranicy 4 żubrzyce i 1 żubra i puszczo no je w puszczy na swobodę.

RUCH WYDAWNICZY

„Szczerbiec“

Ukazał się najnowszy (32 numer) dwutygodnika „Szczerbiec“.

Artykuł wstępny pt: Wyniki wyborów zawiera bardzo ciekawe uwagi na temat ukończonych wyborów do ciał ustawodawczych.

Kwestję wpływów czynników obcych (m in masonerji) na wybuch i przebieg powstania listopadowego omawia drugi z kolei artykuł W rocznicę Listopadową.

Niepotrzebne badania są odpowiedzią na artykuł podający krytykę kandydowanie Młodych O W P do Sejmu.

Cenne uwagi na temat tworzenia własnego kapitału daje artykuł O rodzima kapitalizacja.

Obrazek Agent z Rypina ukazuje nam jeszcze jedną z tak charakterystycznych dla Sanacji metod wyborczych.

Gdzie cenzura? jest głosem domagającym się reakcji na traktowanie postaci Chrystusa przez pisma żydowskie.

Artykuł My, a Niemcy, O program gospodarczy, Ostrzerzenie doskonale ujmują najbardziej nas dziś interesujące zagadnienia.

Numer uzupełnia interesujący przegląd prasy, oraz wydawnictwa nadesłane.

Wesoły kącik

I połać się tu

Na raucie politycznym, obeszłym przez wszystkie ambasady poselstwa i konsulaty jeden z gości zwraca się do stojącego w pobliżu pana:

— Spójrz pan — proszę, czy to wypada? — Ty le zagranicznych gości, a tam patrz pan, kelner w takim zaświnionym fraku — Wstyd!

— Ależ to wcale nie kelner — To jest wicekon sul Madagaskaru.

— Ach, tak? — Pan, widzę orjentuje się w towarzystwie.

— A tak — To może usiądziemy i pan zechce łaskawie mnie objaśnić.

— Żałuję bardzo, nie mogę.

— Czemu?

— Bo to ja właśnie jestem tu kelnerem.

Prawo jazdy

Jakieś auto pędzi z nieprzepisową szybkością i po niewłaściwej stronie jezdni — Policjant zatrzymuje je i zwraca się groźnie do kierowcy:

— Panie, wie pan, że może pan stracić prawo jazdy?

— Co? Ośmiela się pan jeszcze kpić?

— No, niemożliwe, bo nie mam wcale prawa jazdy.

Po trzecie

— Nie jedz tak prędko, chłopcze — Po pierwsze jest to nieestetyczne, po drugie nie masz tej przyjemności z pokarmów, a po trzecie zezresz wszystko, pętaku zatracony!

Osioł ma rację

Koń i osioł spierali się, kto z nich ma większe znaczenie — Koń zaczął pysznić się swem pochodzeniem — Na to osioł:

Twoja duma jest głupia — Za kilkanaście lat z powodu konkurencji samochodów, konie zupełnie prawie wyginą, a osioł będzie zawsze na świecie bardzo dużo.

Wywinał się

— Pożycz mi 10 złotych.

— Nie mam.

— Ależ dopiero wczoraj mówiłeś, że masz pieniądze jak lodu!

— No, a czy ja mam lód?

Odciał się

Lekarz i weterynarz wiedli namiętny spór w trakcie którego lekarz zawołał: — Nie bądź pan taki ważny! Przecież jest pan tylko lekarzem wśród bydła!

Na to weterynarz — Pan zaś jest bydłem wśród lekarzy!

Najlepszy dowód

Nauczyciel: — Ze ziemia ma kształt kuli, jest rzeczą dowiedzioną — Kto nie wierzy, dostanie kilka razy po łbie — Są na to również jeszcze inne dowody.

Redaktor odpowiedzialny: Bonifacy Chmielewski, Chojnice. Drukarnia drukarni „Dziennika Pomorskiego“ w Chojnicach. Władysław, Juliusz Schreiber; Chojnice.

Na Dzień Oszczędności

W celu propagandy idei oszczędności obchodzi się raz do roku tzw. „Dzień Oszczędności“, który w bieżącym roku przypada na niedzielę 7 grudnia.

Oszczędność odgrywa dziś bardzo wielką rolę w rozwoju gospodarczym każdego państwa cywilnego, z tego też powodu stała się propaganda oszczędności zagadnieniem międzynarodowym.

Zastanówmy się zatem w dniu poświęconym oszczędności nad celem oraz znaczeniem oszczędności. Oszczędność jest to krótko powiedziawszy nadwyżka dochodu nad rozchodem, jest to rozumne, celowe rozporządzenie swym dochodem, unikanie wydatków niepotrzebnych, ostrożne wydawanie zapracowanego grosza — Oszczędność tylko i praca narody wzbogaca. Oszczędność jest to cnota, która człowieka wychowuje i umoralnia, wyrabia silny i rzetelny charakter, pobudza do pilnej pracy, słowem daje radość do życia i zadowolenie.

Po wojnie światowej rozpoczął się na całym świecie wyścig pracy, Narody uświadomiły sobie, że zapewnią sobie dobrobyt tylko wówczas, jeżeli zdołają odbudować zniszczone warszaty pracy i stworzą na nowo kapitały potrzebne do prowadzenia tych warsztatów, wywalczając sobie tem samem niezależność gospodarczą i polityczną. Szczególnie my Polacy musimy pamiętać, co jesteśmy winni naszemu młodemu państwu. Musimy złożyć dowód żywotności naszego narodu. Na równi z całą Europą potrafiliśmy przeprowadzić sanację naszych stosunków, ustabilizować nasz budżet państwowy i stworzyć trwałe fundament pod naszą walutę. Lecz to nie wystarcza do racjonalnego funkcjonowania życia gospodarczego. Trzeba nam jeszcze odbudować ową basztę kapitałów narodowych, zniszczoną przez zawieruchę

wojenną, która byłaby ostoją dobrobytu szerokich warstw społeczeństwa. Należy nasycić na nowo spragnione kapitałów obrotowych warszaty pracy, bo w ten tylko sposób staniemy się potęgą gospodarczą, z którą świat będzie musiał się liczyć. Jest to zadanie, które wykonać można tylko pracą i oszczędnością. Musimy sobie uświadomić, że każdy zaoszczędzony grosz wpływa na ożywienie produkcji, pozwala na uruchomienie nowych fabryk i zmniejsza liczbę bezrobotnych. Nawet z najmniejszych dochodów czynić można siłę narodu. Mając grosz zaoszczędzony może każdy patrzeć bez obawy w przyszłość, gdyż grosz ten zapewni mu pogodną starość, a w razie choroby lub niepowodzeń da mu możliwość przetrzymania kryzysu.

Jednakże nie należy pieniędzy zaoszczędzonych przetrzymywać u siebie w domu, gdyż czyha tam na nie mnóstwo niebezpieczeństw jak np. ze strony złodzieja, lub ognia. Oszczędności swoje winien każdy złożyć do banku dającego mu pewność zwrotu całkowitego wkładu wraz z osiągniętymi procentami. Pieniądz trzymany w domu jest bowiem martwy dla kraju, pieniądz natomiast oddany do banku pracuje i przyczynia się do rozwoju rolnictwa, przemysłu i handlu. Bank bowiem rozprawdza pieniądze i zasila wszystkie dziedziny życia gospodarczego. Składający swe oszczędności do banku przyczynia się zatem nie tylko do własnej zamożności przez otrzymywanie wynagrodzenia w procentach, ale przede wszystkim przyczynia się do dobrobytu całego narodu, do podniesienia i potaniaenia produkcji, a tem samem do obniżenia cen i kosztów utrzymania.

Jak powiedzieliśmy wyżej, należy pieniądze składać tylko w bankach pewnych i dających zupełną gwarancję. Do takich banków zalicza się Spółdzielnie Kredytowe, znane na obszarze wo-

jewództwa pomorskiego, poznańskiego i śląskiego pod nazwą Banki Ludowe, Pożyczkowe, Kupieckie i Kredytowe, zrzeszone w Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu. Spółdzielni Kredytowych skupia Związek ten około 250 opartych po większej części na odpowie działalności nieograniczonej swych członków. Stale wzrastające cyfry bilansowe spółdzielni kredytowych wskazują na zaufanie jakim instytucje te cieszą się wśród szerokich sfer społeczeństwa. Składane w nich kapitały zużywają spółdzielnie na zasilenie rolnictwa, rzemiosła i kupiectwa kredytami tak po dziś dzień potrzebnymi.

RUCH w TOWARZYSTWACH

Walne zebranie spółki łowieckiej w Chojnicach odbędzie się w poniedziałek dnia 15 grudnia r.b. o godz. 19,30 w lokalu p. Engla w Chojnicach. **Tow. Polsko - katolickie pod opieką św. Józefa** podaje swym członkom do wiadomości, iż miesięczne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 7 grudnia o godzinie 4-tej po południu w salce p. Seydy. O leży udział członków prosi

Zarząd **Towarzystwo Ludowe Chojnice** — Zebranie miesięczne odbędzie się 8 grudnia (Niepokalane Poczęcie N. M. P.) o godzinie 4 po południu w Hotelu Centralnym.

Na porządku dziennym bardzo ważne sprawy. O liczny udział uprasza Zarząd.

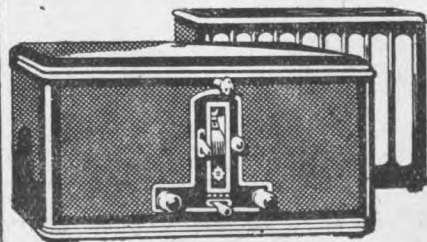
Kasa Stępczyka w Pawlowie ogłasza nadzwyczajne walne zebranie dnia 8 grudnia br. o godzinie 2 po południu, w razie niestawienia się przepisanej statutem ilości członków, następnego zebranie bez względu na ilość przybyłych o godzinie 3. Porządek dzienny: 1) wybór zarządu, 2) wybór Rady Nadzorczej. Zarząd

*Smętne tony
batatajki*

oddaje żywo

TELEFUNKEN 40

odbiornik na zagranicę ze skalą wskazującą stację Zi. 1385

do niego głośnik **ARCOPHON 3** Zi. 300

TELEFUNKEN 40. Odbiornik radiowy, który zdobył świat

TELEFUNKEN

NAJSTARSZE DOSWIADCZENIE — NAJNOWSZA KONSTRUKCJA

Zachować miękkość i elastyczność wełny — oto ważny punkt przy praniu! Do prania wełnianych sztuk należy brać wyłącznie wypróbowany i niezawodny Persil! Prać w zwykłym zimnym ługu, poczem wypłókać w zimnej wodzie! Do suszenia nie wieszać wełny, lecz rozłożyć szeroko! Nie suszyć na słońcu ani w pobliżu pieca!

Persil to Persil

Na gwiazdkę

Polecam mój skład bogato zaopatrzony w zegarki, w towary srebrne i złote artykuły optyczne, sztuczne ze srebra i złota, harmonijki, mandoliny, laski, figury, krucyfiksy, lichtarze, obrączki ślubne. Wykonuję wszelkie reparacje tanio, fachowe, pod gwarancją

Bruno Lougear
zegarmistrz,
Chojnice, Gdańska 19.

HOTEL PRIEBE KAWIARNIA — RESTAURACJA

Dziś sobota 6 grudnia

Wieprzobicie

świeże kiszki — flaki — golonka wieprzowa kielbasa z kapustą — Bigos — aby Szan. Gościom wieczór urozmaicić, urządzamy

losowanie kaczek

Oryginalne piwa Okocimskie marcowe — kozłak — PORTER Z BECZKI. Specjalny koncert utworów Straussa.

Jutro, niedziela, 7 grudnia Wieczór familijny.

Wiele niespodzianek.

Szan. Gości uprzejmie za rasza

Gospodarz.

Lokal dobrze ogrzany!

Lokal dobrze ogrzany!

Okolo 50 fm. drzewa użytkowego

cieńszego: okorowanego i okolo 100 fm. drzewa użytkowego grubego jeszcze na praniu, sprzedam tanio, pojedynczo, lub w całości.

**Pokrzywiński,
Męcikał.**

Plecaki

polca
**Księgarnia
Dzlen. Pomorskiego.**

Przecież to jest rzeczka nader prostą

sporządzanie swych likierów i wódek w domu na esencjach Reichela. Smakują nadspodziewanie dobrze. Do nabycia w drogeriach oraz handlach spirytualjów lub u Gen. Repr. na Polskę Ch. Nowomiejski, Kraków, Dietłowska 65.

Ogłaszajcie

w poczytnym piśmie naszym

„DZIEŃ OSZCZĘDNOŚCI“

obchodzimy w roku bieżącym 7-go grudnia.

W dniu tym zespólny nasze wysiłki, by dalej gruntować i wzmacniać niezależność gospodarczą Polski.

Niech „Dzień Oszczędności“ przysporzy Polsce tysiące nowych ciułaczy. Roztropną oszczędnością budujemy własny i całego Narodu dobrobyt.

Oszczędność jest to cnota, w której należy się ćwiczyć i podług której żyć trzeba. Wymaga ona, aby każdy oszczędzający swego zarobku nigdy od razu nie spotrzebował, ale, aby zawsze jedną część odłożył na czas późniejszy.

Jeżeli tedy zarabiacie tygodniowo na przykład chociaż tylko 30 złotych, odłóżcie co tydzień choćby tylko jedną dziesiątą część z tego zarobku, to jest 3 zł. a na koncu roku już będziecie mieli 150 zł. uciulanych pieniędzy.

Dzisiaj może jeszcze jesteście młodzi i zdrowi, pracować umiecie i możecie, ale nie wiecie, co będzie później, gdy się postarzejecie i siły was opuszczą, może was nawiedzić choroba lub kalectwo, ogień może zniszczyć dom i dobytek, mogą przyjść lata nieurodzaju lub bezrobocia, zarobek może stać się mniejszym a wszystko będzie droższe; — cóż poczniecie wtedy bez oszczędzonego grosza?

Ale gdzie i jak i jak składać ten grosz ciężko zapracowany i z trudem zaoszczędzony? Komu powierzyć tę swoją krwawicę? Ukryć ją może w ziemi? Nie jeszcze raz nie! Dzisiaj są inne czasy i inne na to sposoby. Oto znanem jest ogólnie, że w każdym prawie miasteczku istnieją:

Miejskie albo Powiatowe Kasy Oszczędności, do których każdy przezorny człowiek składać może swe oszczędności z całą ufnością, bo tam pieniędzy jego ogień nie spali ani złodziej nie ukradnie.

Miejska

Komunalna Kasa Oszczędności

Chojnice (Ratusz) Rynek 1.

Powiatowa

Komunalna Kasa Oszczędności

Chojnice, ul. Gdańska 23.

HOTEL CENTRALNY

Dziś w sobotę dnia 6. XII. 1930 r.
w niedzielę 7. i w poniedziałek 8. bm.

Wieczór operowy

Program utworów muzycznych

Część I. Fantazja z op. „Halka“ St. Moniuszki
„Rigoletto“ Verd'iego
„Ave Maria“ Skrzypca solo, Gounod'a
Fantazja z opowiad. „Żydówka“ Helevy.

Część II. Fantazja z opow. „Don Juan“ Mozarta
z opowiad. „Carmen“ Bizet'a
„Le Canari“ Skrzypca solo, F. Poliakin
Fantazja z opery Mignon, Thomas'a

Po programie muzyka lekka.

Uprzejmie zaprasza **Skwierawski.**
Doborowa kuchnia obfity zimny bufet
— dobrze pielęgnowane napoje. —
Szachy! Lokal dobrze ogrzany!

KINO NOWOŚCI

W sobotę o godzinie 8.15
w niedzielę o godzinie 6 i 8.15
(6 i 7 bm.)

Lon Chaney

słynny artysta, znany jako „Człowiek o stu twarzach“ w filmie

Postrach Singapuru

Wstrząsający dramat, rozgrywający się na dalekim Wschodzie w mieście portowym.

W poniedziałek 8 bm. o godz. 3.30, 6 i 8.15

Tom Mix

najdzielniejszy cowboy w obrazie pod tyt.

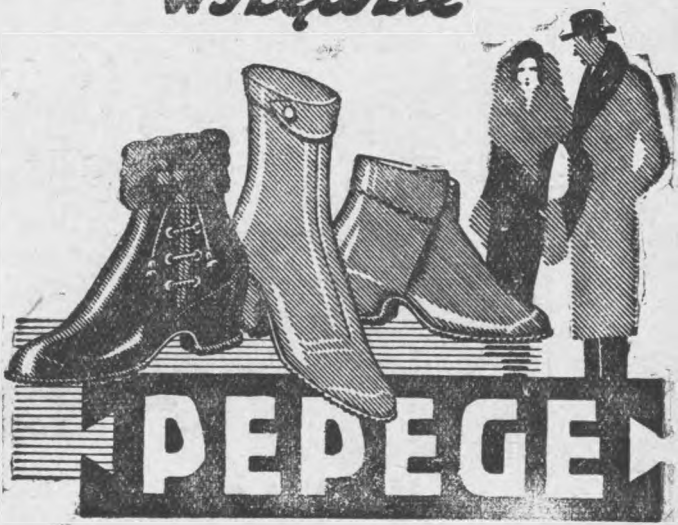
Miłość cowboya

Zajmujący dramat sensacyjny, w którym Tom Mix kocha równie szlachetnie, jak brawurowo, junacko i dzielnie jeździ na swym rumaku.

Ceny zwykłe! Sala dobrze ogrzana!

W poniedziałek o godzinie 3.30 przedstawienie dla dzieci.

Dłaczego
przoduje
wśródzie

Dłatego, że
udoskonalone

Śniegowce i kalosze

marki „Pepege“, mimo niskiej ceny, wyróżniają się bardzo gustownym wykonaniem zewnętrznym i długo zachowują początkową wspaniałość formy i barw. Są zatem bardzo lekkie i zawsze łatwe do włożenia.

ŻADAJCIE WSZĘDZIE
TYLKO Z PODKOWA

«PEPEGE»

Poszukujecie zaraz zajęcia
księgowego

mogę się założyć, lub pracować w dziale handlowo-prawnym na godziny lub stałe. Łaskawe zgłosz. proszę skier. do eksp. Dz. Pom. pod „księgowy“.

Zboże

po najwyższych cenach kupuję.

Jerzy Tuchler
Chojnice, Telef. 25

Najpiękniejszym podarkiem gwiazdkowym jest

PIANINO JÄHNEGO.

Zachwycająco szlachetny dźwięk każda Instrumentu

Złote medale - Grand Prix

Fabryka Fortepianów

W. JÄHNE

Bydgoszcz, ulica Gdańska 149, Telefon 2225

Filje: Grudziądz, ulica Toruńska 17-19,
Poznań, ulica Gwarna 10.

Najdogodniejsze warunki spłaty.

Sorzedaż okazjna!

Wczwartek dn. 11. bm.

sprzedam w Chojnicach

na Pl. Piastowskim

kilka powózek,

jednokonných,

bryczek wyjazd.,

po niebywale niskich cenach

Fr. Klunder,

Tuchola.

Przetarg przymusowy

Dnia 9. grudnia r. b.

o godz. 12-tej sprzedam

w Gieldonie najwięcej da-

jącemu za gotówkę:

1) 1 fortepian

2) 1 lustro z podstawką

Zbiórka licytantów przed

sołectwem w Gieldonie.

Drabiński,

egz. Pow. Kasy Chorych Chojnice.